

**Ilageeqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneranik Inatsisartut
inatsisissaattut siunnersuut**

pillugu

**Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap**

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerreqarnerani saqqummiunneqartoq

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini makkuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq, siulittaasoq Randi Broberg, Partii Inuit
Inatsisartunut ilaasortaq, siulittaasup tullia Ruth Heilmann, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq, Per Berthelsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq, Mimi Karlsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq, Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit

UKA13-mi ulloq 19. september 2013-mi siullermeerinerup kingorna siunnersuut
Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap misissorpaa.

Siunnersuutip imarisaa

Inatsit pingaarneq Kalaallit Nunaanni Ilagiit, Ilageeqarneq pillugu Inatsisartut Inatsisaat nr. 9,
19. maj 2010-meersoq (Ilageeqarneq pillugu inatsit) 2010-mi akuerineqarpoq.
Allannguutissatut siunnersuut maannakkut saqqummiunneqartoq Kalaallit Nunaanni
Ilagiinnut malittarisassanik nutarterinermit ingerlanneqartumut attuumassuteqarpoq.

Ataatsimut eqikkarlugu Inatisissanut allannguutissatut siunnersuutip imaraa Kalaallit
Nunaanni Ilagiinni atorfeqartitsinermi aammalu ilagiit sullinneqarneranni
kiffartuusseqataanermi suliassat suunerinik erserissaalluni piuminarsaasoqarnera suliassallu
suunerinik paasiuminarsakkanik oqaasertalersuisoqarnera.

Inatsisartut siunnersuummik siullermeerinninnerat

Ataatsimut isigalugu partiinik tamanit inatsisissamut siunnersuummut allannguutissat naammagartinneqarlutik iluarisimaaneqarput. Inersuarmi Ilageeqarnek pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneranik Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummut tunngatillugu, oqaaseqartuni arlanni maluguniarneqarluni eqqaaneqartoq tassaavoq, inatsisissamut siunnersuummut naliginnaasumik nassuiaatigineqartuni ima allaqqasoqarmat:

“2.3 Upperisassiornermik paasinninneq pissutigalugu palasit ajoqillu upperisarsiornerup tungaatigut pissuteqartumik ilagiinni suliassanik suliaqarnissanut pisussaajunnaarsitaasarnarat *Aalajangersagaq nutaajuvoq palasip ajoqillu ilagiinni iliuutsinut upperisarsiornermut paasinnittarnermut akerliusunik iliuuseqartannginnissamut peqataasannginnissamullu tunngalluni. Illersuineq siornatigut tamakkiisuunngitsumik ilagiit ileqqinut tunngaveqartinneqarluarpoq, palasip/ajoqip inatsisunik paasinnittarnera sianiginarlugu tamanna § 14, imm. 3-mi erseqqissarneqarluarpoq. Aalajangersakkap atuutsinneqarsinnaaneranut assersuutaasinnaapput suaassuseqatigiit ilagiinni katitinneqartarnerat, inuit marluk katinneranni aappaa tamarmilluunniit avinneruppata il.il.”*

Tamanna tunngavigalugu inatsisartuni oqallinnermi oqaaseqartut arlallit nunatsinni suaassuseqatigiit oqaluffimmi katissinnaalersimanagerat inatsisitigut aqputissiuunneqareersimasutut paasillugu oqaaseqaat isummorsorfivaat.

Tamanna tunngavigalugu Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisup naggaataasumik oqaaseqarnermini erseqqissaateqarluni nassuiaateqarpoq, nunatsinni suaassuseqatigiittut aappariit oqaluffinni katissinnaanerata suli inatsisitigut nunatsinni akuerisaanngimmat. Ilanngullugu Naalakkersuisup erseqqissaatigivaa, suaassuseqatiminnik aappaqartut borgmesterimut katitinneqarsinnaanerisa saniatigut, inatsisitigut periarfissaasoq suaassuseqatiminnik aappaqartut oqaluffimmi pilluaqqaneqarsinnaanerata. Naalakkersuisup neriorsuutigaa nunatsinni naalakkersuinikkut kissaatigineqarluni suaassuseqatiminnik aappaqartut oqaluffimmi katitinneqarsinnaalernissaannut attatillugu siornatigut suliassap danskit naalakkersuisuinut ingerlatinneqareersimasup, suliap sumut killissimaneranut tunngatillugu Nalakkersuisoqatini paasiniaanissaq pillugu anngussiffigimallugit.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Ataatsimiititaliap Ilageeqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneranik Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummik suliaqarnerminut atatillugu, nunatsinni suaassuseqatigiittut oqaluffimmi katissinnaalernissaanut inatsisissap sumut killinnera paasisaqarfigerusullugu Naalakkersuisup siulittaasuat apersorneqarnissaanik aggersarpaat.

Ataatsimiititaliap ulloq 27. september 2013, Naalakkersuisut siulittaasuanik apersuineq ingerlappaa. Apersuinerup siunertaraa ataatsimiititaliamit paaserusunneqarmat nunatsinni suaassuseqatigiit oqaluffimmi katissinnaalernissaanut pillugu 2010-mi Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Ilisimatusarnermullu ataatsimiititaliamit UKA2010/70 isumaliutissiisummi ima allannguutissatut siunnersuuteqarluni Naalakkersuisuusimasunut inassuteqaateqarmat :

“Suaassuseqatiminnik oqaluffimmi katititsisarnissamat inatsisitigut tunngavissiisoqarsinnaanngoqqullugu katittarneq avittarnerlu pillugit Folketingimi Kalaallit Nunaannut inatsisissatut siunnersuuteqartoqarnissaa siunertaralugu Naalakkersuisut ingerlaannarlutik danskit naalakkersuisuinut saaffiginneqqulugit peqquneqassasut pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut”.

Ataatsimiititaliap aamma ilimavaa Naalakkersuisut siulittaasorisimasaata ataatsimiititaliamut ulloq 16. April 2012, suliap danskit naalakkersuisuinut ingerlateqqinneranut atatillugu killiffimmik nassiaateqarluni allakktigut ilisimatitsissuteqarsimammat.

Aammattaaq ataatsimiititaliap ilisimavaa Inatsisartuni ilaasortat marluk Olga P. Berthelsen aamma Naaja Nathanielsen, tamarmik Inuit ataqatigiinneersut ulloq 4. September 2012, § 37 naapertorlugu suaassuseqatiminnik aappaqartut oqaluffimmi nunatsinni katissinnaalernissassa atuutilernissaanut atatillugu taamanikkut Naalakkersuisuusunut apeqquteqaateqarnerat. Apeqquteqaammut Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiisitaanermut Naalakkersuisumit ulloq 14. September 2012, ilaatigut killiffimmik nassuiaassuteqarluni ima akissuteqsarpoq:

“2012- imi juunimi danskit Folketingiata akuersissutigaa inatsisissatut siunnersuut nr. 106 Katinneq avinnerlu pillugu inatsisip, katinnermi inatsisitigut sunniutissat pillugit inatsisip eqqartuussisarnermi inatsisip aammalu aappariittut nalunaarsorneqarneq pillugu inatsisip atorsunnaarsinneqarneranik inatsisip allanngortinneqarnissaanik inatsisissatut siunnersuut (Suaassuseqatigiit katinnerat). Akuersissutigineqarnera Kalaallit Nunaanni toqqaannartumik sunniuteqassanngilaq aammalu Kalaallit Nunaanni maanna periuseq sunnissanagu, tassami pissutsit peqqussutitigut immikkut ittutigut maleruagassiorneqarmata.

Taamaakkaluartooq Danmarkimi allannguutissatut siunnersuutip, suaassuseqatigiit oqaluffimmi katissinnaanerannut periarfissiissut akuersissutigineqarnerata kingorna danskit naalakkersuisuinut allakkanik allanik nassitsisoqarpoq. Allakkani taakkunani erseqqissaatigineqarpoq Kalaallit Nunaanni suaassuseqatigiit katissinnaanerata aamma kissaatigineqarpoq. Taamaattorli Kalaallit Nunaannut peqqussut atuuttuusoq qaqugu naammassineqarsinnaanersoq danskit naalakkersuisuinut sulii nalunaarutigineqanngilaq.”

Naalakkersuisup siulittaasuata ulloq 27. September 2013, suaassuseqatigiit nunatsinni oqaluffimmi katissinnaalernissaanut inatsisissamut suliaq sumut killinneranut atatillugu nassuiaataa eqikkarlugu ima imaqarpoq:

“Peqqussutiliassamut siunnersuutissap Inatsisartunut saqqummiunneqarsinnaasup suliarinerata killiffia tusarniarlugu kingullermik september 2013-mi Naalakkersuisut paasiniaaqqipput. Socialministereqarfiup ilisimatitsissutigaa peqqussutiliassamut missingersuut suliarineqartoq Inatsisartunullu saqqummiunneqarsinnaasasoq 2014-mi upernaakkut ataatsimiinnermi. Peqqussutiliassamullu missingersuummik Naalakkersuisut sulii tigusaqanngillat.

Socialministereqarfiup sulii maannamut ilisimatitsissutigineqanngilaq malittarisassat nutaat qaqugu atuutsinneqalissanersut. Naalakkersuisulli ilisimatinneqarput Folketingimi § 20 atorlugu Socialministerimut tamannarpiaq apeqqutigineqarsimasoq. Naalakkersuisut paasisaat naapertorlugit apeqqut taanna sulii akissuteqarfigineqarsimanngilaq.

Naggasiullugu eqikkarlugu oqaatigissavara Inatsisartunut saqqummiussisinnaanissatsinnut malittarisassamut missingersuusiaviit sulii utaaqqigatsigit, Socialministeriaqarfimmiilli paasissutissiissutit kingullit tassaapput 2014-mi upernaakkut ataatsimiinnissami suliarineqarnissaanut naammatumik piffissalerlugu nassiuunneqarumaartut.

Naalakkersuisut ilutigalugu isumaqarput Inatsisartut ilageeqarnermut inatsisaannut allannguutissatut siunnersuutikkut, Kalaallit Nunaanni oqaluffeqarnermi pissutsit pisariaqartitatut suliarineqartut, suaiaaqatigiit oqaluffimmi katitinneqarsinnaasaleqqullugit.”

Naalakkersuisup siulittaasuata ataatsimiititaliap apeqquteqaataanut akissuteqaatigisaai ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguunneqarput.

Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq inatsisissatut siunnersuummi aalajangersagaqartoq (§1, imm,5.) palasit imaluunniit ajoqit nammineq upperisarsiornermi nalunneqatigiinnissusertik tunngavigalugu oqaluffimmi taamatut suliaqannginnissamut akuerineqarnissamik qinnuteqarsinnaasut. Biskorpiup aalajangissavaa qinnuteqaat akuerineqarsinnaanersoq.

Inatsisup oqaaseqaataanni aalajangersagaq ilaatigut imatut allassimavoq:

”palasi ajoqilluunniit upperisaq tunngavigalugu oqaluffimmi suleqataanissamit peqataannitsoortinneqarsinnaapput. Aalajangersagaq nutaajuvoq palasit ajoqillu ilagiinni iliuusaannut upperisaq peqqutigalugu iliuuserissallugit isumaqarfiginnisaannut iliuuseqarnissaannut imaluunniit peqataaffigisassaannut erseqqissumik illersorniarlugit..

Aalajangersagaq tunngavigalugu qanorluunniit iliortoqarsinnaanngilaq, tassa palasit ajoqilluunniit upperisarsiornermik paasininneq tunngavigalugu suliaqannginnissamik kissaataat biskopi misissussamagu. Upperisarsiornermi immikkoortunik ataasiakkaanik nalilersuinissaq ilageeqarnermilu sullissisut pisussaaffimut tunngatillugu misissuineq pissaaq, tassunga ilanngullugit innuttaasut inatsisit tunngavigalugit piunasaqaataat malinniarlugit maannakkut pissutsini periarfissat.

Aallaaviusiq tassaavoq palasit ajoqilluunniit tamanut tunngasumik aalajangersimasumilluunniit upperisarsiornermi pissuteqarlutik ilagiinni suliaqannginnissamik suliaqarniannigitsut, suliaqannginnissaannik akuerineqassasut. Imaassinnaavorli assersuutigalugu ajornartoortoqarnerani assersuutigalugu suiaaqatigiinnik avissimasunilluunniit katititsinermi palasit ajoqilluunniit pineqartut atorlugit ilaagiinni ilaasortanut tunngatillugu inatsisit tunngavigalugit pisussaaffiit malinneqarnissaanut periarfissaqartoqanngitsoq. Palasip ajoqilluunniit ilagiit ilagiinnut pisussaaffeqarnerisa kinguneranik suliaqannginnissamik akuerineqannginnissani akuersaartariaqarpaa, naak inuttut upperisarsiornermik paasinninnermi isumanerluuteqaraluarluni.”

[...]

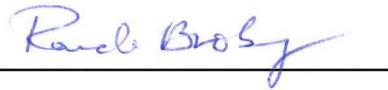
”Palasi ajoqilluunniit upperisarsiornermut tunngaveqartumik oqaluffimmi suliaqannginnissamik suliaqarsinnaanngippat, Kalaallit Nunaanni Ilagiit palasimik ajoqimilluunniit allamik oqaluffimmi suliaqarsinnaasumik suliaqannginnissamik suliaqarsinnaasumik peqataasinnaasumik nassaarnissamut pisussaaffeqassapput..”

Taamaattumik tamanna ataatsimiititaliamit imatut paasineqarpoq, piffissami pineqartumi Kalaallit Nunaanni Ilagiit palasimik ajoqimilluunniit oqaluffimmi suliaqartussamik naassaarsinnaatinnagit, upperisarsiorneq tunngavigalugu suliaqannginnissamik qinnuteqarneq akuersaarneqarsinnaanngitsoq. Suliassaq imatut paasineqassaaq, pissutsini imatut ittuni, angallanneq pissutaalluni palasimik imaluunniit illoqarfimmut ajoqimik oqaluffeqarfiusumut tikittoqarsinnaatinnagu aammalu oqaluffimmi suliassaq kinguartinneqarsinnaatinnagu – assersuutigalugu katittussap toqulivinneratigut piaartumik katititsinermi. Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup tamanna peqataaffigisinnaavaa.

Inassuteqaat

Siuliani oqaatigineqartut siunnersuummillu siullermeerinermi oqaaserineqartut tunngavigalugit siunnersuut **akuerineqassasoq ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit inassutigineqarpoq.**

Taama oqaaseqarluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Randi Broberg

Ruth Heilmann

Per Berthelsen

Mimi Karlsen

Harald Bianco